

Zajednička izjava o zaštiti prehrane majke i djeteta tijekom sukoba i izbjegličke krize u Ukrajini

Inačica 1: 8. ožujka 2022.

UNICEF, Globalna nutricionistička skupina i partneri pozivaju SVE uključene u odgovor na krizu uzrokovanu sukobom u Ukrajini na zaštitu, promidžbu i potporu prehrani i njezi dojenčadi i male djece i njihovim skrbnicima. Ta potpora je ključna za osiguranje preživljavanja, pravilnog rasta i razvoja kao i za sprječavanje pothranjenosti, bolesti i smrti djece.

Ova zajednička izjava izdaje se kako bi se pomoglo u osiguravanju neposrednih, koordiniranih i multisektorskih aktivnosti na osiguranju pravilne prehrane dojenčadi i male djece (Infant and Young Children Feeding - IYCF).

Predviđa se da će proširenje sukoba produbiti i povećati humanitarne potrebe milijuna Ukrajinaca. Izbjeglice, obitelji raseljene unutar Ukrajine i osobe pogođene sukobom u mjestu prebivališta, vjerojatno će biti u iznimno teškoj situaciji suočene s visokom razinom stresa i neizvjesnosti, nestašicom hrane, nehigijenskim uvjetima, rizikom obolijevanja od zaraznih bolesti i značajnim ugrozama osobne zaštite.

Globalne preporuke se zalažu za pridržavanje sljedećih principa u prehrani dojenčadi i male djece:

1. Rani početak dojenja (stavljanje novorođenčeta na dojku unutar jednoga sata nakon rođenja),
2. Isključivo dojenje prvih 6 mjeseci (ne dajući nikakvu drugu hranu ili tekućinu osim majčinoga mlijeka, čak ni vodu osim ako to nije potrebno zbog medicinskih razloga),
3. Uvođenje odgovarajuće, sigurne i nutritivno primjerene dohrane sukladno dobi, nakon navršenih 6 mjeseci, te
4. Nastavak dojenja do dobi od dvije godine i duže.

U svim kriznim situacijama rizik obolijevanja i smrti je to veći što je dijete mlađe. Posebno su ranjiva djeca koja nisu dojena jer je pristup higijenskoj pripremi dojenačkog mliječnog tvorničkog pripravka (formule) ograničen ili onemogućen. To je zabrinjavajuće u Ukrajini u kojoj su stope isključivog dojenja niske, a visok je postotak dojenčadi ovisne bilo djelomično ili potpuno o prehrani dojenačkim mliječnim tvorničkim pripravkom (formulom).

Potpora majkama, skrbnicima i njihovoj djeci trebala bi uzeti u obzir sljedeće intervencije:

1. **Podrška majkama da započnu i nastave s dojenjem** predstavlja prioritet kako bi se zaštitilo zdravlje majki i blagostanje njihove djece. Iako stres u nekih žena može privremeno ometati otpuštanje majčinog mlijeka, nije vjerojatno da će se proizvodnja majčinog mlijeka potpuno obustaviti, pod uvjetom da majke i dojenčad ostanu zajedno, te da dobiju potporu pri započinjanju i nastavku učestalog dojenja. Potpora podrazumijeva praktičnu pomoć pri stavljanju djeteta na prsa uz odgovarajući prihvat i položaj djeteta na dojci uz povećanje samopouzdanja majki da su one to kadre kao i olakšavanje kontakta koža na kožu neodvajanjem djeteta od majke (npr. osiguravanjem odgovarajućih nosiljki/marama). Preporuča se koristiti postojeće organizacije i stručnjake za potporu dojenju iz Ukrajine i okolnih zemalja.
2. **Podržati i zaštititi prehranbene potrebe dojenčadi i male djece koja nisu dojena uz svođenje rizika kojima su izložena na najmanju moguću mjeru.** Dojenčad koja je isključivo ovisna o prehrani dojenačkim mliječnim tvorničkim pripravkom (formulom) vrlo je ranjiva tijekom ratnih sukoba i treba je što prije pronaći, procijeniti njihovo stanje i **opskrbiti paketom za osnovnu potporu** koji sadrži odgovarajuću zamjenu za majčino mlijeko (dojenački mliječni tvornički pripravak u prahu ili formulu za dojenčad spremnu za korištenje), opremu i potrepštine za higijensko skladištenje, pripremu i hranjenje čašicama, praktičnu obuku o higijenskoj pripremi i skladištenju dojenačke hrane, savjetovanje o hranjenju na zahtjev

- (ovisno o potrebama djeteta) i redovitim praćenju u UNICEF-ovim Središtima s plavom točkom (Blue Dot Hub), Crvenom križu ili drugim pružateljima usluga. Majke koje hrane mješovito treba poticati i podržavati da povećaju učestalost dojenja i/ili da se vrate isključivom dojenju.
3. Sukladno uredbi koja je na snazi u Ukrajini¹ **ne zagovarajte, ne podržavajte, ne prihvaćajte i ne distribuirajte donacije dojenačkih mliječnih tvorničkih pripravaka, uključujući formule za dojenčad, druge mliječne proizvode, komercijalnu dopunsku hranu i opremu za hranjenje (poput bočica s dudama i izdajalica). Potrebne zalihe dojenačkih mliječnih tvorničkih pripravaka treba kupiti (bilo skrbnici ili UNICEF) i osigurati ih kao dio kontinuiranog paketa koordinirane skrbi na temelju procijenjenih potreba, a dojenački mliječni pripravci i njihova nabava moraju biti u skladu s Međunarodnim pravilnikom o načinu marketinga i prodaje nadomjestaka za majčino mlijeko Svjetske zdravstvene organizacije (Kodom). Darovano humano mlijeko se ne smije slati osim ako se zahtjev ne temelji na utvrđenoj potrebi i u koordinaciji s državnim/lokalnim medicinskim tijelima ili UN-ovim agencijama za koordinirane intervencije koje moraju uključivati funkcionalni hladni lanac dostave.**
 4. **Osigurati dostupnost i kontinuitet opskrbe hranjivom, svježom hranom i osnovnim namirnicama za djecu, žene i obitelji.** Tamo gdje su utvrđeni nedostaci u lokalnom pristupu u dostupnosti hrane, **olakšati pristup sigurnoj i primjerenom hrani namijenjenoj dohrani djece dobi od 6 do 23 mjeseca**, stariju djecu i za njihove skrbnike, s posebnim naglaskom na zadovoljavanje potreba trudnica i dojilja.
 5. **Osigurati trudnicama i dojiljama te drugima koji skrbe za malu djecu pravo prvenstva na pristup hrani i neprehrambenim artiklima, uključujući odgovarajuću odjeću, vodu, zaštitu, smještaj, psihosocijalnu potporu i druge intervencije za zadovoljavanje njihovih osnovnih potreba.** Razmislite o tome kako se ženama u tranzitu može pružiti potpora kako bi se smanjila zabrinutost tijekom putovanja. **Na svim servisnim mjestima organizirati siguran i udoban prostor za majke gdje će moći nahraniti i njegovati svoju djecu.**
 6. **Pronađite rizičniju dojenčad, djecu i majke i zadovoljite njihove potrebe.** To uključuje (ali se ne ograničava na) dojenčad niske porođajne težine, pothranjenu djecu, uključujući dojenčad mlađu od 6 mjeseci, djecu s teškoćama u razvoju, problemima s hranjenjem, dojenčad izloženu HIV-u, dojenčad bez roditelja, majke koje su pothranjene ili teško bolesne, majke koje su traumatizirane, te majke koje su odvojene od svoje djece.

Potičemo vas da upoznate svoje osoblje sa sadržajem ovog stajališta, te tako podignete njihovu svijest o potrebama majki, dojenčadi i male djece.

Za više informacija kontaktirajte Annu Ziolkovsku, stručnjakinju za prehranu, Global Nutrition Cluster. aziolkovska@unicef.org

Aneks 1: Izvori

IYCF-E infographic series | ENN (enonline.net)

BMS-Procurement-Guidance-Final-June-2021.pdf (unicef.org)

Breastfeeding-counselling-in-Emergencies-2021.pdf (globalbreastfeedingcollective.org)

Community based infant and young child feeding | Global Breastfeeding Collective

Breastfeeding in emergency situations | Global Breastfeeding Collective

Call to Action: Breastfeeding Counselling in Emergencies

Supportive Spaces for IYCF-E

https://www.nutritioncluster.net/Ukraine_Response_Programmatic_and_technical_response

¹„Sprječavanje distribucije umjetnih nadomjestaka za majčino mlijeko definirano je Uredbom Ministarstva zdravstva Ukrajine od 28. listopada 2011. br. 715 „O daljnjem uvođenju inicijative proširene bolnice za djecu u Ukrajini“.